

SLOVENSKI NAROD

Jutranja izdaja v Ljubljani:

vse leto	K 12—
pol leta	" 6—
četr leta	" 3—
na mesec	" 1-10

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflova ulica št. 5. (v pritličju levo), telefonski št. 34.

Izhaja vsak dan zjutraj.

Pocasna številka 4 vinarje.

Inserati: 65 mm široka petih vrst 14 vin. Pri večkratni inseriji po dogovoru.

Na pismena naročila brez istodobne vposlatve naročnine se ne ozira.

Jutranja izdaja po pošti za Avstro-Ogrske:

vse leto	K 18—
pol leta	" 9—
četr leta	" 4-50
na mesec	" 1-60

Za inozemstvo celo leto " 28—

Upravnštvo: Knaflova ulica 5. (spodaj, dvorišče levo), telefonski št. 85.

Najnovejše vesti. — Brzojavna in telefonika poročila „Slov. Narodu“.

Rekonstrukcija Biederthovega kabimenta.

F. — Dunaj, 2. oktobra. V parlamentarnih krogih stopa vprašanje rekonstrukcije kabimenta vedno bolj v ospredje ter tvori predmet vsakdanjega razgovora in ugibavanja. Nemški nacionale so mnenja, da ima ustanovitev enotnega češkega kluba direktno namen parlamentarizacije vlade, in da se ustavovi v svrhu soudeležbe Čehov pri vladni. Nemški nacionale niso proti rekonstrukciji kabimenta, ako se zviša vladna večina. Pač pa so odločeno proti temu, da bi se kabinet parlamentiziral, torej zastopajo stališče, da na ministrske stolice spadajo strokovnjaki, in se protivijo temu, da bi postali ministri parlamentare in politični voditelji posameznih strank. Zlasti so proti temu, da bi češki parlamentare zasedli ministrske sedeže ter prepričajo Čehom edinole to, da morejo določiti češke izvenpolitične strokovnjake, ki bi lahko postali ministri. Zlasti pa so danes nemški nacionale proti baje namerovanemu rezerviranju poljedelskega ministra in ministra javnih del za češke kandidate.

Protest proti sklicanju delegacij.

F. — Dunaj, 2. oktobra. Nemški nacionale se ne pridružijo protestu protizakonitega sklicanja delegacij. Tudi med Poljaki ni najti nobenega poslaneča, ki bi protestiral proti tej protizakonitosti.

Francoski carinski boj z Avstrijo.

Pariz, 2. oktobra. Včerajšnji ministrski svet, ki se je popoldne sezelo, se je bavil zlasti s finančnimi sredstvi, oziroma s carinskim bojem, ki ga hoče izvesti Francija proti Avstriji. Babil se je s takoimenovano surtakso v znesku 5 frankov na 100 kilogramov petroleja. Ministrski svet je baje ta načrt sprejal.

Češka nacionalo-politična komisija.

R. — Praga, 2. oktobra. Delegati nacionalo-politične komisije v češki deželnem zboru je imela včeraj popoldne sestanek, in sicer nemški delegati zase in češki delegati zase. Določilo se je postopanje v tej komisiji. Zborovanju čeških delegatov sta prisostvovala tudi delegata konzervativnega veleposestva grof Franc Thurn in grof Clam-Martinic.

Spor med češkimi in nemškimi socijalnimi demokratami.

F. — Dunaj, 2. oktobra. Eksekutiva nemške socijalnodemokratične stranke je imela včeraj posvetovanje glede spora med češkimi in nemškimi sodrugi z ozirom na strokovne socijalno-demokratične organizacije ter je sklenila, da naj se v svrhu vrvnavne tege spora sestane posebna komisija, ki naj bi štela tri člane nemške socijalnodemokratične strokovne komisije na Dunaju, tri člane češke strokovne organizacije v Pragi, dva člena nemške in dva člena češke politične socijalno-demokra-

tične organizacije in po enega za-stopnika socijalnodemokratičnih organizacij drugih narodov v Avstriji. Nadalje pa je sklenila eksekutiva, da naj se za slučaj, ako se ta komisija faktično sestane, opuste vsi medsebojni napadi v nemških, odnosno čeških socijalnodemokratskih listih.

Bolel poslanec Kramar.

F. — Praga, 2. oktobra. »Narodni Listy« javljajo, da je bil poslanec Kramar na Krimu nevarno bolan na črevesni bolezni, da pa je ozdravel, in da pride 4. oktobra v Prago ter se udeleži zasedanj češkega dež. zabora.

Socijalni demokrati in draginja mesa.

F. — Dunaj, 2. oktobra. Danes priredi socijalnodemokratsko delavstvo na Dunaju velikansko manifestacijsko zborovanje proti draginji mesa. — Demonstrativnega obhoda se udeleži na tisoče delavcev.

Gališki deželni zbor.

R. — Lvov, 2. oktobra. Včeraj je nadaljeval deželni zbor sejo. Rusinski poslanci so vložili interpelacijo, zakaj se stenografski zapisniki o deželnozborskih zasedanjih ne pišejo v rusinskom jeziku s cirilico. Na to interpelacijo je odgovoril grof Badeni, da se sicer vsi predlogi in sploh vse piše tudi v rusinskom jeziku, stenografski zapisniki deželnozborskih zborovanj pa zaradi tega ne, da so lahko vsakemu na razpolago.

Nov vojaški zakon.

F. — Dunaj, 2. oktobra. Snočna »Zeit« prinaša iz izvrstno informativnega poročila, da je na zahtevo jako merodajnega faktorja v avstrijski vojaški upravi reformo vojaškega zakona pričakovati že v bližnji prihodnosti, in da bude predložen tozadevni načrt najbrž že v mareu prihodnjega leta obojestranskih državnih zborov. Nov vojaški zakon je v osnutku že popolnoma dogovoren ter se je le še odločiti za eno izmed dveh potov, ali dveletna služba, ki potem zahteva zvišanje rekrutnega kontingenta na 195.000 mož, ali pa triletna služba, ki bo pa tudi zahtevala z ozirom na sedanje razmere v Avstriji zvišanje rekrutnega kontingenta za 10.000 mož. Reorganizacija avstrijske armade z uvedbo dveletne aktivne službe bi stala državo skoraj 100 milijonov več na leto. To veliko zvišanje govori močno proti tej uvedbi. Merodajni so pa pri tem tudi politični motivi, zlasti ker je znano cesarjevo stališče, kateri zahteva, da se morajo pogoji, ki so utekeljeni v takozvanem programu de-veterih, lojalno izpolnit. Barona Schönaicha ministrski stolec je baje omajan. Njegov naslednik bo najbrž feldmaršallajtant vitez Krobatin. — Nova vojaška postava bazira na precej modernih principih, zlasti izpolni in razširi nove olajšave z ozirom na gospodarsko in družinsko stališče rekrutov. Tudi je pridržana institucija enoletnega prostovoljstva v polnem obsegu.

Ogrski ministrski predsednik na Dunaju.

B. — Budimpešta, 2. oktobra. Ministrski predsednik grof Khuen-Hedervary se odpelje danes na Dunaj, da se udeleži slavnosti, ki se prirede na čast belgijske kraljeve dvojice, ki pride te dni na Dunaj. Vršila pa se bodo tudi posvetovanja grofa Khuen-Hedervarya z raznimi ministri zlasti glede vojaške reforme, glede ogrskih zahtev za začetek plačila v gotovini od strani avstro-ogrskih banke in glede podaljšanja bančnega privilegia, glede katere zadeve pride tudi ogrski finančni minister Lukace na Dunaj. Vršile pa se bodo tudi skupne ministrske konference, v katerih se določi gradivo za delegacije. Grof Khuen-Hedervary bo sprejet v avdijenco tudi pri prestolonasledniku Fran Ferdinandu.

Pasivna resistenca bosanskih železničarjev — končana.

B. — Sarajevo, 2. oktobra. Naslavljenci bosanskih železnic so danes opustili pasivno resistenco. Deželna vlada je obljubila, da bo zahteve akcijskega komiteja bosanskih železničarjev, ki jih je ta stavljal dne 26. avgusta, natanceno prestudirala in v kolikor je to sploh mogoče, tu-đi uresničila.

Sestanek Aehrenthal s San Giulianom.

R. — Rim, 2. oktobra. Včeraj sta imela zunanjega ministra grof Aehrenthal in San Giuliano, ko sta se vrnila in Racconiga, dolgotrajen sestanek, ko je trajal več kakor eno uro. Bavia sta se zlasti z balkanskim vprašanjem in soglašala v tem, da naj ostane na Balkanu status quo. Italijanski minister San Giuliano je tudi naznal stališče italijanske vlade, da interesi Italije na Balkanu po morebitni rumunsko-turški zvezzi nikakor niso tangirani. Nadalje sta se oba ministra izjavila v tem oziru, da je tudi nadaljnja najožja zveza Nemčije, Avstrije in Italije priporočljiva in vzdržljiva. O sestanku je bil izdan oficijelen komunikat, v katerem se konstatira, da traja prijateljsko razmerje med obema državama neomajano naprej in da se od zadnjega sestanka v Solnogradu ni pripetila nobena važnejša stvar.

Graški jesenski sejem.

Gradee, 2. oktobra. Včeraj se je tu otvoril tingel-tangel, znani graški sejem. Otvoritev so se udeležile najvišje osebe v deželi, med njimi tudi deželni glavar grof Attems in korui poveljnik Schihovsky.

Napetost med delavci in uradništvo na jugu Števenici.

Moskva, 2. oktobra. Na tukajšnji postaji vladu med socialističnimi delavci in uradništvo velika, za službene razmere naravnost nezdravljiva napetost. Izid pasivne resistenčne je tukajšnje rdečkarje spravil v silno zadrgo. Slovensko in nemško delavstvo se panta in stopa v nacionalne organizacije. Poroča se tudi iz

Celja, Zidanega mosta in Pragerskega o enakih razmerah. Nezadovoljnost železničarjev spravlja med drugim Reslov mandat v resno nevarnost.

Kolera na Ogrskem.

B. — Budimpešta, 2. oktobra. Ministrstvo notranjih zadev javlja, da je včeraj na Ogrskem obolelo novo vsega skupaj 10 oseb na koleri, štiri osebe pa so te bolezni podlegle.

Morileu bankirja Kischa na sledu.

R. — Praga, 2. oktobra. Policija je morileu bankirja Kischa že na sledu. Bival je v Karlinu pri neki gospoj Novakovici v Vitkovici ulici. Ta gospa Novak je naznala policiji, da je do dneva umora stanoval pri njej nek sumljiv človek, ki je pa sedaj neznanomak izginil. Gospa Novakova je tudi spoznala nož, s katerim je bil Kisich umorjen, za last njenega stanovaleca. Policija je na to preiskala sobo, v kateri je morilec stanoval, in našla tam palico, ki jo je spoznala za last umorjenega bankirja. Kakor se je dognalo, se morilec piše najbrže W i e n e r in je zbežal proti zapadu.

Presenečen Rim.

A. — Rim, 2. oktobra. Veliko zadrženje vzbuja tukaj, da je kralj sprejet v avdijenci bivšega ministrskega predsednika Giolittija in sicer pretečeno sredo. Kralj se je z Giolittijem razgovarjal o obisku avstrijskega ministra grofa Aehrenthalja in pa o govoru rimskega župana Natana proti papežu.

Kongres zdravnikov.

Pariz, 2. oktobra. Včeraj se je tu otvoril kongres zdravnikov, ki se pegačo z boleznično rako.

Poboj v Albaniji.

Z. — Cetinje, 2. oktobra. V turško vas Vinicko so včeraj vdrli turški vojaki ter napadli vaščane in nekatere tudi umorili. Prebivalstvo je bežalo pred vojaki čez mejo v Črno goro. Pridružilo se je pa tem vaščanom tudi prebivalstvo drugih obmejnih albanskih vasi, tako da je danes več sto teh albanskih beguncov v Črni gori.

Nemški državni tajnik na Rumunskem.

Bukarešta, 2. oktobra. Nemški državni tajnik Kiderlen-Wächter je bil včeraj ob 6. zvečer sprejet v svečanstveni avdijenci od kralja ter je imel na to dolg razgovor z rumunskimi ministri. Kiderlen-Wächter ostane hajce osem dni v Bukarešti.

Vojška konvencija med Rumunsko in Turčijo.

F. — Bukarešta, 2. oktobra. V vodilnih vladnih krogih se govori, da ni nič resnice na vseh o vojaški konvenciji med Rumunsko in Turčijo. Če bi že bila sklenjena kaka pogodba med obema državama, potem se gre le za očje trgovske zvezze med njima nikakor pa se ni sklenila kaka vojaška konvencija.

Lezioni italiane.

Grammatica, letteratura, conversazione. 3074
Si comincia il 2. ottobre. Dalmatineva ulica 5, prtlj. desno. Si domanda dopo il 25. settembre.

Perilo

Pišite po cenovnik o moškem, damskev in otroškem perilu, preprogah in po vzorce tkanega blaga na tkalnico in tvornico perila

OSVALD LELLEK
Kopalische Belohrad (Češko).
Cenovnik dobite z obratno pošto
zastonj.

Prav lepo veliko posestvo!

Enonadstropna velika hiša, vili podobna z več lepimi sobami, štedilnik, kuhinja, klet, mlin, hlev za 15 glav živine, obokani lepi svinjaki, kaže in še ena hiša za pristavnike (majerje), vse zdano in z opoko krito, blizu železnice, 1 in pol ure od velike postaje, pol ure od farne cerkve in sole, vse v dobrem stanju. Posestvo meri 47 oralov zemlje vse v enem in sicer: travnikov 90 oralov, njiv 80 oralov, vse v ravinem, 19 oralov gozda, večinoma bukov les, ki se lahko 400–500 sežnjev drv naredi, in ostalo je velik sadosnik s samim žlahtnim drevjem. To se tako prodaja zaradi bolezni posestnika. Na posestvu je še nekaj živine, krma in drugi predelki, kateri se tudi prodajo. Cena je 36.000 kron, vknjiženo lahko ostane 12.000 kron. Kdo želi kupiti, naj se nujno obrne na **Franca Podlipnika, Maribor, Tezenj 37.**

Pomada

Zajamčeno
obl.

Odlikovana v Parizu 1909 z zlato svetinjo, častno diplomom in čast. križcem.

„ELLA“
neškodljivo varovanje.
Odlikovana v Parizu 1909 z zlato svetinjo, častno diplomom in čast. križcem.

Spedicijsko podjetje

Bavarski dvor **JOS. ŠKERLJ** v Ljubljani Bavarski dvor
Ustanovljeno leta 1908 Ustanovljeno leta 1908

Sprejema na zalogu razno blago, poštištvo itd. Krasna, suha in čista skladisca so na razpolago. Nabiralni promet Dunaj-Ljubljana in obratno zastopan v vseh večjih mestih. Moj zastopnik na Dunaju je Karl Lawi, spediter, Dunaj I., Schulhof štev. 6.

Kranjska stavbilska družba v Ljubljani

Stavbene podjetništvo; pisarna za arhitekturo in stavbenoteknična dela; tehnarstvo in mizarstvo s strojnim obratom za stavbena in fina dela; opskrba s strojnim obratom v Kodeljah in na Vrhu; kamnolomi v Podpeči in v Opatiji.

Telefon štev. 16.

Pripravlja se za stavbena dela vseke vrste.

163

Telefon štev. 16.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI.

Stritarjeva ulica štev. 2.

Sprejema vlogo na končino in na takoti ročni ter jih okrečuje od dane vloge po 4½ % čista. — Kupuje in prodaja vrednostne papirje vseh vrst po dnevnih kurzih.

Delenka glavnica: K 5.000.000— Reservni zaklad: K 450.000—

Podružnice v Slijetu, Celovcu, Trstu in Sarajevu.

Sedaj pa mirujejo!

Sredi meseca julija so se jeli povajljati v »Slovencu« članki in notice, v katerih so vedeli klerikalni žurnalisti povedati o nevarnem velikosrbskem gibanju na Slovenskem in o velikosrbski propagandi, ki jo vzdržuje baje srbska vlada med Slovenci. Da bi ti članki o nevarnih slovenskih iridentistih-naprednjakih v dunajskih krogih ne ostali neopaženi, sta te članke Štefe in Terseglav odslaga v Verganijevem listu »Deutsches Volksblatt« na Dunaju.

Ti članki so v intervalih izhajali do tistega časa, ko je bila službeno objavljena nepotrditev Ivana Hribarja.

Po tem času so klerikalni listi naenkrat prenehali s svojimi »razkritji« o opasnih slovenskih »veleizdajnikih.«

To je dejstvo, ki izpričuje jasno, kakšen smoter so imela v bistvu »Slovenčeva« ovadušta.

Klerikale so vedeli, da se gre v ministrstvu za odločitev glede potrditev poslane Ivana Hribarja za ljubljanskega župana.

Ker niso imeli poguma, da bi pokazali svojo barvo, in si niso upali odkrito, kakor se spodobi možem in poštenjakom, izpovedati svojega mnenja, dasi ničesar bolj ne žele kakor to, da bi Hribar ne bil potren za župana, so pričeli prikrito kampanjo proti potrditvi s tem, da so si izmisli bajko o obstoju velikosrbske propagande na Slovenskem ter jeli spravljati v zvezo s to propagando poslane Ivana Hribarja.

To vse je bilo seveda dobro preračunjeno.

Klerikalni šmoki so vedeli, da zamerijo Hribarju na Dunaju najbolj njegovo aktivno udeležbo pri slovenskem gibanju in da ga bodo v očeh dunajske gospode najbolj kompromitirali in ga naravnost onemogočili, ako mu podtaknejo zvezne zabeje na Slovenskem obstoječe velikosrbsko iredento.

Kakor zasnovano, tako storjeno.

In da bi njihove legende še bolj upalile, so lepo na tihem uprizorili majhne demonstracije na predvečer cesarjevega rojstnega dne ter nato razbognali v svet, da so se v Ljubljani prigodile velike protiavstrijske demonstracije, pri katerih se je vse vprek klicalo »Živela Srbija.«

Kuhinja vseh teh infernalno podligh načrtov je bilo »Slovenčovo« uredništvo, saj je dokazano, da sta Štefe in Terseglav poslala korespondenci Herzog na Dunaj natančno telefonično poročilo o »demonstracijah« na predvečer cesarjevega rojstnega dne v Ljubljani pol ure preje, nego se se v resnici vršile.

Ta gonja radi velikosrbske propagande proti naprednim elementom, za katerih duševnega voditelja se je namenoma proglašal Hribar, je trajala, kakor smo že gori naglašali,

točno do tistega časa, ko se je oficialno razglasilo, da izvolitev poslanca Hribarja za ljubljanskega župana ni dobila vladarjevega potrjenja. Točno v tem momentu je ta gonja izginila iz predalov škofovega monitorja.

Iz navedenega je jasno razvidno, kaj je bil pravi namen »Slovenčevih« denuncijacej.

Zabeležili smo to dejstvo v vedenosti sedanjosti in v sodbo zanamecem, ne da bi se sami spuščali v kritiko tega infernalnega dejanja, kakršnega do danes pač še ne pozna slovenska zgodovina.

Naj misli slovenska javnost o klerikalni lopovščini tako ali drugače, eno je gotovo, da bo zgodovina izrekla o tem nečuvenem činu klerikalnih lopovov svojo uničujočo sodbo.

Štefe - Kregarjevo gospodarstvo.

Odkar gospodari v deželnem dvoru malo Lampek, je Kregarju in Štefetu zrasel tako greben, da si domisljata, da imata v žepu vso kranjsko deželo in da lahko vstrahujejo poljubno vsakogar, ki ne trobi v njiju rog. Kar možljemja ni všeč, takoj skujeta pritožbo na deželnih odbor in zahtevata, da ukrene, kar onadva želite.

Vsegamogočni Lampe, kupovalec mlinov brez denarja, se seveda takoj požuri, da ustreže milostljivima gospodoma Štefecu in Kregarčku, če prav pri tem trpi splošnost. Kaj to mar tem visokim gospodom, samo da ustrežejo svoji strastvenosti. Tako so ti gospodje spravili mestno občino ljubljansko pri kupceji s Kreditno banko glede stavbišča na svetu bivšega preskrbovališča za okroglo 400.000 K. A ti gospodje so še vkljub temu veliki prijatelji ljubljanskih davkopalcev! Lovorike, ki sta si jih Kregar in Štefe pridobila v svojem »pritoževanju«, jim ne dade mirno spati. Sedaj sta vložila pritožbo na deželni šolski svet proti temu, da Sokoli v Ljubljani, Šiški in drugod telovadijo v šolskih telovadnicah. Radovedni smo, če bo deželni šolski svet tudi tako hitel ustreči Kregarju in Štefetu, kakor deželni odbor.

Božidar Černe proti »Slovenskemu Narodu«.

Beležimo vest, da je deželni predsednik baron Schwarz svojim uradnikom zaupno nasvetoval, naj se ne naročajo na »Slovenski Narod«. Kako je ta svoj nasvet utemeljeval, nam ni znano. Za sedaj samo beležimo to kurijozno vest, ki je prav verjetna, ako se pozna v dušo gospoda baroniziranega Schwarza. Ako se prepričamo o resničnosti vesti, bomo o stvari spregovorili obširnejše.

Vendar zopet eden.

Baron Schwarz silno nerad sprejema v konceptno službo Slovence. Ce le more iztakniti kje na Tirol-

skem ali v daljni Bukovini kakšnega absolviranega jurista, takoj ga zavabi v službovanje na Kranjsko. Tako smo dobili na Kranjsko celo vrsto vladnih uradnikov, ki so za službovanje med nami absolutno nesposobni iz enostavnega vzroka, ker niso veči slovenskega jezika. Da ti ljudje tudi v uradu nič ne zaležejo, je več kakor gotovo. In kako tudi? Kako naj rešujejo slovenske dopise, ko ne znajo niti trohice slovenčine. Za te pritepence morajo seveda potem delati uradniki, veči slovenskega jezika. Tisti pa, ki jih je privabil baron Schwarz v deželo, da odjedajo kruh domačinom, pasejo lenobo, in iz samega dolgega časa ne vedo, kaj bi počeli. Pod takimi pogoji se potem ni čuditi, ako prihajajo na razne apartne misli in da priejajo »francoske večere« pod Rožnikom in na Sv. Petru nasipu. Menda so te izkušnje barona Schwarza vendar izpametovale in da je končno le sprevidel, da bi bilo nemara vendarle bolje, ako bi sprejemal v vladno službo domačine. Čujemo namreč, da je bil v zadnjem času spretjet v vladno službo in pripuščen v konceptno prakso abs. jurist Jožef Hubač. Če ni to samo izjem splošnega pravila?

Zakaj je potovala Schwarzova ovaba v Gradec?

Pri prvi razpravi zaradi sofiskoga izleta je predlagal toženčev zastopnik dr. Alojzij Kokalj, naj se zashiši kot priča ovaditelj baron Schwarz sam. Zapisnikar je pomotoma ta predlog pripisal zastopniku državnega pravdništva. Ker so vsi časopisi pisali, da je stavil omnino predlog glede zasišanja barona Schwarza zagovornik dr. Kokalj, je bilo jasno, da se je zapisnikar enostavno zmotil. Mesto da bi se pomota kratkim potom popravila, je nastala iz nje velika afera, v katero je poselgo celo višje državno pravdništvo v Gradeu, ki si je dalo predložiti ves akt. Če je pri tem igrala vlogo tudi radovednost, kake ovadbe vlagajo gospod Božidar Černe, ki je širok sveta znan kot posebno brihtna glava, tega seveda ne vemo.

Vprašanje do mladincov.

V katerem jeziku se je pogajal dr. Oražen takrat, ko je prodajal svojo pivovarno nemškemu »Unionu« in v katerem jeziku se je napravila dotedna pogodba? Kdo ima koristi od 20./IX. 1908? Koliko mesecev je moral prakticirati g. Adolf Ribnikar, da je prišel v 8. plačilni razred, katerega doseže drž. uradnik-akademik šelev v 10 do 15 letih? Kakšne koristi ima Narodno-napredna stranka od tega, da danes nista dr. Tavcar župan in Ivan Hribar njegov namestnik in da vladni komisar gospodar v mestni hiši? Je li tudi v politiki treba poštenosti ali ne? — N a r o d n i r a d o v e d n e z.

Lepa narodna zmaga.

Od Sv. Lenarta v Slov. goricek nam pišejo: Minulo nedeljo je sklicala trgovska zadruga pri Sv. Lenartu v Slov. gorici prvič po 10 letih (!) svoj občni zbor. Na dnevnem redu je bila volitev odbora. Vsled marljive agitacije od slovenske strani se je udeležilo občnega zobra 16 Slovencev, dočim je došlo nemškutarjev samo 5. Slovenci so pri volitvah vrgli celi nemškatarski odbor in izvolili samo svoje ljudi. Novi načelnik je Anton Zemljic, trgovec pri Sv. Lenartu. Pri volitvah in agitaciji sta postopali obe slovenski stranki skupno.

Laški krožek (circolo italiano).

Za snujoči se »Laški krožek« v Ljubljani vlada veliko zanimanje, katero je že pokazala mnogočustvila udeležba pri pomenku, ko se je vršil dne 17. septembra v »Narodnem domu«. Na tem sestanku so se sestavila pravila, ki so se že poslala deželni vladu v potrjenje, in ki bodo, kakor upamo, v najkrajšem času potrjena, tako, da bo mogoče že v oktobru začeti s poukom. Čas in kraj ustanovnega občnega zobra se bo pravočasno objavil in opozarjam nanj že danes vse, ki se zanimajo za učenje laščine. Proponenta sta gg. profesor Jože Berec in odvetniški kandidat dr. Milan Korun, ki dajeta radevilje tudi vse informacije.

Radi pouka grščine na slovenskih gimnazijah.

Zadnjiji smo omenili, da namejavajo letos v V. gimnaziskem razredu poučevati grščine v nemškem jeziku, dasi so se ti dijaki poučevali v III. in IV. razredu grščine na podlagi slovenskega jezika. Naš list je to nakano ostro obsodil in ta obsodba je imela uspeh. Kakor čujemo, so namreč imeli včeraj profesorji sestane, na katerem so se posvetovali o pouku grščine v V. razredu naših gimnazij. Ne vemo sicer, kaj so sklenili, prepričani pa smo, da niso mogli skleniti drugega, kakor to, da se imata tudi v V. razredu poučevati grščina na podlagi slovenskega jezika. Pravijo, da je edina ovira za poučevanje grščine v slovenskem jeziku, da ni slovenskih izdanj grških klasikov! Križ božji, ne bodite vendar taki pedantje in dlakocepi! Naj bo izdaja kakršnakoli, grški jezik Ksenofontov je menda vendar eden in isti, naj izda Ksenofontova dela Slovenec, Nemec ali pa magari Japonec!

Vlomilec.

Tisto noč, ko so odpodili tatu v Hudovernikovi vili, se je nekdo splažil tudi v bližnjo Supančičeve vilu v Nunski ulici. Prišel je skozi neomreženo okno v jedilno shrambo in potem tudi v stanovanje. Ko ga je nekdo čutil v spalnici, jo je naglo odkul ter vzel seboj samo nekaj jestvin

ujetništva, pač zasluži, da se mu zahvalite!«

»Kdo je ta mož, o kako sem mu hvalezen,« je dihnil Gall in njegov pogled je preletel okoli njegovega ležišča stoječe oficirje, ter obstal na Cerinu.

»Ta mož mi je rešil življenje,« je šepetal Gall in pokazal na Cerina. »Odenesel me je z bojišča in me obvaroval, da me niso konji poteptali. O, ta mož bo izprical, da sem hrabro branil naš prapor . . .«

»Ta mož je tudi prapor rešil iz turških rok,« je general Starhemberg prekinil Gallu. »Njemu gre vsa čast in vsa hvala.«

»Vi — vi — ste rešili mene in ste rešili tudi naš prapor —«

Srepo je Gall upiral svoj pogled v bradati obraz Cerinov.

»Ta obraz — ta obraz —« je jecal, »ta obraz —«

Naenkrat je ves prebledel, oči so mu stopile iz votlin in na ves glas je zaklicil:

»Cerin —«

Spoznał je bil tudi v blatni kmetski opravi vzlic gosti bradi svojega nekdanjega tovarisa.

(Dalej prihodnjé.)

LISTEK.

Ljubezen in junaštva strahopetnega praporčaka.

Roman; spisal F. K.
(Dalje.)

Zopet je general zmajeval z glavo in ugibajoč, kaj more biti pač s tem Andrejem Cerinom, je reklo:

»Ali imate kake prošnje? Ce je v mojih močeh, vam jih izpolnim.«

»Samo eno prošnjo imam,« je skromno odgovoril Cerin, »da smem ta prapor izročiti poročniku Gallu.«

»Vi čudni, skrivnostni človek,« je vzkliknil general. »Seveda vam to željo izpolnim. Ali povem vam po pravici, rad bi vedel, kaka je vaša skrivnost?«

Cerin ni dal nobenega odgovora. Za ves svet bi ne bil razkril svoje tajnosti, a srce njegovo je bilo veselo, da je general ugodil njegovi prošnji.

»Spodbilo bi se sicer, da bi vi v pričo princev Evgena izročili kairskemu eskadronu njegov prapor in da vam ves eskadron izkaže zaslzeno čast in zahvalo, a ker hočete

drugače, naj se zgodi po vaši volji. Pojdimo!«

V velikem bolniškem oddelku cesarskega tabora je med drugimi ležal mladi praporčak pl. Gall. Težke so bile njegove rane in mu provzročale velike bolesti, a še večje so bile njegove duševne muke. Ni mu bilo mogoče preboleti, da je prapor njegovega eskadrona prišel Turkom v roke. Nobena tolazilna beseda ni nič pomagala, Gall je bil prepričan, da je eskadron po njegovi krivi izgubil svoj prapor, češ, ko bi bil jaz v polni meri storil svojo dolžnost, bi bil sedaj ali mrtev, ali pa bi prapor ne bil izgubljen. Tega mnenja se je oklepal toliko bolj, ker je bil brez sledu izginil tisti, ki ga je težko ranjenega prinesel z bojišča, in ki bi mogel najbolje izpričati, da je Gall svoje dolžnosti kot čuvar praprora izpolnil.

Zamaknjen v svoje misli je ležal Gall v bolniškem šotoru, ko se je njegovemu ležišču približala množica oficirjev. Ves prostorni šotor so napolnili. Pred njimi pa je korakal general Maksimilian grof Starhemberg.

Začudeno so se ranjenci in bolniki dvigali s svojih ležišč in tudi Gall je dvignil glavo ves preseñečen, da se je general ustavil pred njegovim ležiščem. Tedaj je zapazil, da je

poleg generala Starhemberga stoječi mož držal v rokah prapor. Spoznal je ta prapor na prvi pogled. Z enim samim sunkom se je vzravnal na svojem ležišču in obe roki iztegnil po praporu. Toda njegova slabost je bila še prevelika; padel je nazaj na svoje ležišče, a še tedaj je iztegal roke in prosil:

»Naš prapor — naš prapor — dajte mi naš prapor . . .«

Molče je Cerin pristopil k ležišču in poleg ranjenega Galla položil eskadronski prapor. Gall je prapor objel in ga stiskal k sebi, kakor bi ga ne hotel nikoli več dati iz rok, medtem, ko so njegove ustne šepetale nerazumljive besede, dokler ni z izrazom blaženosti na obliju umolknil. Izgubil je bil zavest.

V naglici poklicani zdravniki so Gallu zopet spravili k zavesti, a trajalo je še precej časa, predno se je poleglo njegovo razburjenje in je bilo mogoče ž njim govoriti.

»Poročnik Gall — ali vas nič ne zanima izvedeti, kdo je ta prapor osvobodil iz turških rok?«

Tako je vprašal general Starhemberg in stopil tik Gallovega ležišča.

»Mož, ki se je z neverjetno hrastjo izpostavil največji nevarnosti, da otme vaš prapor in je pomagal šestnajstim oficirjem iz turškega

in drugih malenkosti iz kuhinje in jedilne shrambe. Tat v cehih vilah je skoro gotovo ena in ista oseba, tedaj Slabe.

Ocene o gledališki predstavi.

Radi nedostajanja prostora smo morali oceno o premijeri Medvedove izvirne drame »Kacijanar« odložiti za jutri.

Pometaj pred svojim pragom.

Današnjemu pozivu v mladinskem glasilu odgovorimo podrobnejše v prihodnji številki. Miha s svojim podpisom ne imponira. Capito!

Sodba o obeseneu.

Obesil se je blizo Medvod doma v hiši možakar, tvorniški delavec, ki je bil velik trpin. Ko je o tem zvedel eden izmed njegovih sotrpakov, je tako-le zamordoval: »Imam že 74 let, delati ne morem več, otroci me ne slušajo, sem ravno takšnih mislij, kakor je bil moj tovarš.« Za našo dobo je to vsekakso zelo značilno. Zdaj teh nesrečnih ljudi tudi že naš zaostali narod ne obsoja več, kakor jih je še pred nekaj leti.

Iz sodne dvorane.

Okrajno sodišče ljubljansko.

Tepež. Na eni specijaliteti je ljubljanska okolica bogata, tako bogata, da ne more glede tega izlepa ž njo konkurirati kak kraj naše domovine. Dostaviti je seveda treba koj, da te specijalitete ljubljanski okolici nikdo ne zavida, ta specijalite so ramreč tepeži. Ni je skoro nedelje, da bi se v ljubljanski okolici kje fantje ne stepli. Posledice so seveda več ali manj hude. Po navadi se cela stvar konča pred okrajnim ali pa celo pred deželnim sodiščem. Povpraševati po vzrokih tega žalostnega in sramotnega pojava bi bilo odveč; dovolj so znani; v prvi vrsti nesrečni alkohol, potem silna sirovost, ki je alkoholom v direktni in indirektni zvezi in pa seveda klerikalna vzgoja. Notorično je, da je ljubljanska okolica najbolj klerikalna del naše dežele. Klerikale pa, mesto da bi kaj storili za izobrazbo, svoje pristaše samo ponumnujejo in netijo v njih strankarsko strast. Včeraj je bilo pred okrajnim sedem obtožencev: France Bučar, France in Jože Jarec, Ivan Klopčar, Alojz Mahkovec, Janez Marn in France Rant, sami delavci in hlapeci, deloma še nedoletni fantje iz Zaloge, vsi obtoženi zaradi tepeža. Stvar sicer ni bila ravno prehuda, bilo je samo nekaj majhnih prask. Sodnik je obsodil Franceta Jareca na 14 dni, Jožeta Jareca na 1 teden, France Bučarja na 6 dni in Alojzija Mahkoveca na 3 dni zapora; ostale obtožence pa je oprostil. — Kdaj se bodo vendar ljudje spometovali in opustili tiste grde in sramotne poulične in gostilniške pretepe? Klerikale bi svoje ljudi, nad katerimi imajo komando vendar lahko malo boljše vzgajali!

Razne stvari.

* Nesreča na cestni železnici. Na Dunaju sta trčila dva motorna voza cestne železnice, pri čemer je bilo 5 oseb, in sicer ena precej težko, ranjenih.

* V goreči peči. Pek Morau v Bukareštu se je sprl s svojo ženo. V prepiru jo je porinil v gorečo peč, kjer je zgorela.

* Stotisoč mark nagrade. Nemško vojno ministrstvo razpiše v prihodnjem letu 100.000 mark nagrade za najboljši zrakoplov.

* Otrok v Donavi. Na Dunaju so potegnili iz Donave truplo kake štiri tedne stare dekllice. Glava je bila razbita, ena noga zlomljena. Policia je mnenja, da je to otrok neke od moža ločene postrežnice, ki je konec meseca avgusta izginila. Domneva se, da je mati z otrokom vred skočila v Donavo.

* V zraku iz Amerike v Evropo. Zrakoplovec Wellman je s svojim vodljivim zrakoplovom pripravljen za odhod iz Amerike v Evropo. Najbrže se bo dvignil že v ponedeljek. Wellman upa, da bo dosegel na angleško obrežje v petih dneh.

* Pravda za kraljevo zapuščino. Zaradi zapuščine belgijskega kralja Leopolda bo nastala velika pravda. Delalo se je sicer na to, da se dediči poravnajo, toda princezinja Lujzine se ne mara poravnati. Obravnavata bo vršila pred posebnim bruseljskim tribunalom.

* Potniki v zrakoplovu. Zrakoplov »Astra« je naložil v Lucernu 12 potnikov, ter jih srečno prinesel v Curih. Plovba po zraku je trajala 1 uro 10 minut. Po enournem odpotku se je zrakoplov vrnil iz Curiha v Lucern.

* Otroe pod peakom. V četrtek se je več dunajskih otrok igralo na takozvanem »Sandstätte«. Kar naenkrat se začuje grozen krik, otroci dirajo narazen, po hribu se vali velikanska množina peska. Na mestu je bila kmalu prostovoljna požarna bramba, ki je takoj začela prekopavati pesek. Kmalu so prišli do mrtvega trupla, nekega desetletnega dečka. Pesek je priletel nanj s tako silo, da mu je odprl črepino. Našli so še nekega sletnega dečka, ki pa je bil k sreči še živ, toda imel je zlomljeno nogo.

* Radi veleizdaje. Baronu Ungern-Sternbergu se je te dni vročila obtožnica. V obtožnici se nagaša, da je zakrivil baron Ungern-Sternberg veleizdajo, ker je izročil važne tajne spise dumne avstrijskemu vojaškemu atašiju grofu Spaenelli in ju.

* Radi avtomobila zaplenjen list. V Boenu izhajača »Tiroler Bauernzeitung« je bila te dni zaplenjena, ker se je v preveč krepkih izrazih izrekla proti avtomobilni vožnji nadvojvode Ludovika Viktorja. Kakor znano, so tirolski kmetje ustavili nadvojvodov avtomobil ter ga prisili, da se je vrnil.

* Umor policista. V Lipskem je ruski revolucionar Osolewski umoril policista Henkla. Osolewski je rojen v Odesi in je bil udeležen mesece februarja na nekem atentatu, ki se je pripravljal zoper nekega člena carske hiše. Atentat bi se imel izvršiti v Odesi, toda stvar je prišla prej na dan. Osolewski je takrat bežal iz Odese, ter je živel od onega časa v Genfu, Parizu, Marsilju in zdaj v Lipskem. Živel je v skrajni bedi in je najbrže samo zato izvršil hudodelstvo, da bo preskrbljen.

* Nesreča na železniški progi. Včeraj ponoči je v Olberndorfu zgrabil tovorni vlak voz potujočega trgovca s posodo Scherra, ter mu vse razdrobil. Scherr je bil težko poškodovan, njegova žena in en konj sta bila ubita. Nesrečo je zakrivil železniški čuvaj, ki ni zaprl proge.

* Vsled lakote. Na Štefanovem trgu na Dunaju je mlad človek potegnil velik kamen iz žepa ter udaril ž. njim po izložbenem oknu tvrdke »Riedel & Beutel«. Mož je obstal mirno pred razbitim oknom ter počkal, da je prišel do njega bližnji stražnik. Le temu je povedal, da se piše Franc Holecek, star 27 let, doma iz Seretha v požunskem okraju, in da je delavec brez dela. Ubil je okno zato, da pride v zapor, kjer bo vsaj nekoliko hrane dobil. In potem želi, da ga po odgonu pošljejo domov.

* Tolstojev sorodnik se posrečil. Znani ruski pisatelj Kuzminsky, nečak grofa Tolstega, je v petek poskusil leteti s svojim monoplanom po zraku. Veter je zagnal monoplan ob neko drevo, ob katerem sta se zrakoplov in Kuzminsky znatno poškodovala. Kuzminsky si je zlomil nogo.

* Sleparska tvrdka. V New Yorku je zaprla policija uradne prostore tvrdke Sheftels & Komp., ter izvršila obenem hišno preiskavo. Tvrđka se je spustila v sleparske spekulacije, ter pri tem oškodovala mnogo manj premožnih ljudi za približno 30 milijonov kron. V New Yorku vlada velika razburjenost, ker so padle delnice, ki jih je prodajala sleparska tvrdka, za 60 do 80 odstotkov. Lastnike tvrdke so zaprli.

Indajatelj in odgovorni urednik:
Barto Pastorek.

Za kratek čas.

Maries: Kaj sem slišala! Ti imaš ljubimeca! Saj je tvoj mož vendar čedem in tudi še mlad.

Vida: Čeden je že, mlad pa le še redkokdaj.

Loterijske številke.

Dvigajene v soboto, 1. oktobra 1910.

Gradeš: 61, 79, 70, 38, 90.

Dunaj: 11, 9, 75, 4, 35.

Borzna poročila.

Dunaj, 1. oktobra. Tendenca včerajšnje borze je bila z ozirom na ugodna inozemska poročila precej vstrajna, vendar se promet vsled pomanjkanja denarja ni mogel preveč razviti. Najživahnejše so se gibale akcije paroplovne družbe, poleg njih akcije državnih železnic, bančne vrednosti ter cementne akcije, slednje pod vtiskom novih vesti v ustvarjajočem se cementnem kartelu. Rente so bile cenejše; divize so zopet nategnile.

Ljubljanska

Kreditna banka v Ljubljani.

Uradni kurz dunajske borze 1. oktobra 1910.

Stoletobrodne naprige.	Dunaj	Blagovni
4% majeva renta	93:20	93:40
4½% srebrna renta	97:20	97:40
4% avstr. kronska renta	93:20	93:40
4% ogr.	91:80	92:—
4% kranjsko »deželno« posojilo	96:—	97:—
4% k. o. češke dež. banke	94:—	95:—

Švedska

Srečke iz 1. 1860 ¼

1864	226:50	232:50
" " italske	322:—	328:—
" zemeljske I. izdaje	156:25	162:25
" II.	298:50	304:50
" ogrske hipotečne	279:25	285:25
" dun. komunalne	249:25	255:25
" avstr. kreditne	529:50	539:50
" ljubljanske	519:75	529:75
" avstr. rdeč. kriza	89:75	95:75
" ogr.	62:25	66:25
" bazilika	38:50	42:50
" turške	28:60	32:60
	257:50	260:50

Češka

Ljubljanske kreditne banke	446:—	448:—
Avt. kreditnega zavoda	668:75	669:75
Dunajske bančne družbe	559:75	560:75
Južne železnice	117:50	118:50
Državne železnice	759:75	760:75
Alpine-Montan	768:—	769:—
Ceške sladkorne družbe	261:—	265:—
Zivnosteniske banke	273:—	274:—

Ukazitev

Cekini	11:37	11:40
Marke	117:12 ⁵⁰	117:12 ⁵⁰
Franki	95:45	95:60
Lire	94:65	94:85
Rubli	254:25	255:25

Žitne cene v Budimpešti.

Dne 1. oktobra 1910.

Torzn. in		
Pšenica za oktober 1910.	za 50 kg	10:07
Pšenica za april 1911.	za 50 kg	10:55
Rž za oktober 1910	za 50 kg	7:38
Koruza za maj 1911	za 50 kg	5:52
Oves za oktober 1910	za 50 kg	7:76

Efektiv.

5 vin. višje.

Anton Šarc

Ljubljana, Štefanjeva ulica št. 5,
na voglu Štefanje ulice (nasproti glavne pošte)

Znamo najboljše penilo

najcenejš